

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 3 juli 2023 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een klinische behandeling in Villa Ramadas in Portugal in verband met de verslavingsproblematiek van verzekerde.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Op 4 augustus 2023 heeft het Zorginstituut het aangepaste behandelplan ontvangen. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op geestelijke gezondheidszorg (GGZ) omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzekerde aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzekerde op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzekerde

Het Zorginstituut leidt uit het dossier af dat verzekerde een 35-jarige man is die op 21 februari 2022 door de huisarts naar Villa Ramadas in Portugal is verwezen voor een klinische behandeling vanwege een stoornis in het gebruik van alcohol. In 2021 is hij hiervoor met succes behandeld bij Villa Ramadas. Zowel de verwijzing van de huisarts als de aanvraag voor een machtiging voor deze behandeling ontbreekt in het dossier.

Verweerder heeft op 22 maart 2022 een machtigingsaanvraag voor de klinische behandeling afgewezen omdat het behandelplan van Villa Ramadas niet voorziet in een therapeutisch proefverlof en de behandeling daarom niet voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk.

Volgens verzoeker is het behandelplan na de afwijzing aangepast en is met de aanpassing therapeutisch proefverlof onderdeel geworden van het behandelplan. Een nieuw machtigingsaanvraag zou eind maart 2022 zijn ingediend.

Verweerder stelt geen tweede machtigingsaanvraag te hebben ontvangen en heeft zich – met verwijzing naar de Zorgstandaard Problematisch alcoholgebruik en alcoholverslaving (2017) – bij het standpunt gehouden dat de behandeling door het ontbreken van therapeutisch proefverlof en een duidelijk nazorgprogramma niet voldoet aan de geldende richtlijnen en daarmee niet aan de stand van de wetenschap en praktijk. In de brief van 9 mei 2022 overweegt verweerder hierbij dat proefverlof inhoudt dat een betrokkene gedurende de opname terugkeert naar de thuissituatie. Daarbij moet altijd de mogelijkheid zijn

om in geval van ernstige terugval en crisis terug te keren naar de instelling waar de betrokkene verblijft. Dit is niet mogelijk bij opname in het buitenland. Verder merkt verweerder in de brief van 29 december 2022 nog op dat de zorgstandaard ervan uitgaat dat een klinische behandeling is ingebed in een ambulante behandeltraject. Klinische behandelingen dienen een aansluitende vervolgbehandeling te hebben. Alleen bij een goede inbedding in een ambulante behandeltraject in Nederland kan een behandeling in het buitenland als effectief worden aangemerkt. Verweerder overweegt dat hoewel Villa Ramadas het heeft over de mogelijkheid om een minder intensief nazorgtraject te kunnen volgen, niet is gebleken van een duidelijk individueel behandelplan voor deze nazorg en ook niet dat de nazorg gelijkgesteld kan worden aan een therapeutisch proefverlof.

Op verzoek van het Zorginstituut is het aangepaste behandelplan waarover in het oorspronkelijke dossier wordt gesproken op 4 augustus 2023 nagestuurd. De geschillencommissie vraagt het Zorginstituut in ieder geval in te gaan op de vraag of de aangevraagde behandeling voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk.

Juridisch kader

Op grond van artikel 2.4, lid 1, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) omvat geneeskundige zorg, zorg zoals onder meer medisch-specialisten en klinisch psychologen die plegen te bieden. Verder geldt dat de zorg moet voldoen aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'.¹ Dit criterium bepaalt of een specifieke behandeling behoort tot het verzekerde pakket. Het gaat hierbij om de effectiviteit van de zorg. De vraag hierbij is of het behandelbeleid (diagnostiek, behandeling), gelet op de gunstige en de ongunstige gevolgen (bijwerkingen, veiligheid) ervan, leidt tot een relevante (meer)waarde voor de patiënt in vergelijking met de bestaande zorg. Het gaat hierbij niet om de vraag of de zorg bij een individuele patiënt effectief is, maar of de zorg bij een bepaald indicatiegebied effectief is.

Nadat is vastgesteld dat een behandeling als een verzekerde prestatie is aan te merken, dient te worden vastgesteld of een individuele verzekerde naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen op de prestatie.² Dit betekent dat er een koppeling moet zijn tussen de zorgbehoefte (de medische indicatie) en de zorg die geleverd wordt. Het gaat derhalve om de vraag of in het individuele geval de verlangde zorg het aangewezen middel is om in het gezondheidstekort van de verzekerde te voorzien.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Therapeutisch proefverlof

De zorgstandaard Problematisch alcoholgebruik en alcoholverslaving van 2 november 2017 beschrijft waaraan goede ondersteuning en zorg voor mensen met (beginnende) alcoholproblemen minimaal moet voldoen.³

---

¹ Art. 2.1 lid 2 Bzv

² Art. 2.1 lid 3 Bzv

³ Zorgstandaard Problematisch alcoholgebruik en alcoholverslaving, 2-11-2017. Te raadplegen via: https://www.ggzstandaarden.nl/uploads/pdf/project/project_489fb8ee-3059-41b2-bb1c-b1abd51bef76_problematisch-alcoholgebruik-en-alcoholverslaving_authorized-at_02-11-2017.pdf

In de zorgstandaard staat over therapeutisch proefverlof het volgende:

'Gepast gebruik van zorg is een van de uitgangspunten binnen de zorgstandaard Problematisch alcoholgebruik en alcoholverslaving. Gepast gebruik gaat over de juiste inzet van hulp bij aanvang van een behandeling maar ook over het juiste moment van op- of afschalen van een behandeltraject ('matched care'). Zo maakt therapeutisch proefverlof vanuit klinische opname een essentieel onderdeel uit van de behandeling. Het vanuit de kliniek oefenen van vaardigheden past in graduele afbouw van de intensiteit van de zorg.'

Anders dan verweerder stelt blijkt uit de zorgstandaard niet dat het proefverlof per se inhoudt dat betrokkene terugkeert naar de thuissituatie. Er wordt kortweg gesproken over proefverlof. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om vrijheden op te bouwen in de buurt van de kliniek. De oefensituaties die worden aangeboden, bootsen dan een thuissituatie na, zoals een bezoek aan supermarkt met alle triggers van dien.

In het behandelplan van Villa Ramadas staat:

'In week 5 van de behandeling krijgt patiënt de mogelijkheid om een week op proefverlof te gaan als oefening in de thuissituatie.'

Volgens de zorgstandaard is therapeutisch proefverlof een essentieel onderdeel van de behandeling. Het Zorginstituut is van oordeel dat het aanbieden van 'de mogelijkheid tot proefverlof' het proefverlof een te vrijblijvend karakter geeft en dat dit niet in overeenstemming is met de zorgstandaard. Bovendien is niet uit het dossier af te leiden of het proefverlof - in de thuisomgeving of in de omgeving van de kliniek - daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

Ambulant behandeltraject

De zorgstandaard gaat ervan uit dat een klinische behandeling is ingebed in een ambulante behandeltraject. Dit betekent dat klinische behandelingen een aansluitend ambulante vervolgbehandeling dienen te hebben, omdat de periode na ontslag geldt als een kwetsbare periode. Als het therapeutisch proefverlof in de eigen (woon)omgeving niet heeft kunnen plaatsvinden, is het des te meer van belang dat de behandeling in het buitenland is ingebed in een ambulante vervolgtraject in Nederland. Als dat niet het geval is voldoet de behandeling niet aan de stand van de wetenschap en praktijk.

Over nazorg is in het behandelplan het volgende geschreven:

'Villa Ramadas GGZ onderschrijft het belang van nazorg als aanvulling op de behandeling. Binnen Villa Ramadas GGZ wordt patiënt langdurig nazorg aangeboden in de vorm van individuele/groepsessies (fysiek, online of gecombineerd) en/of nazorg in de vorm van E-health. Tevens is er aandacht voor de onderliggende comorbide problematiek. Patiënt zal op het gebied van nazorg na de klinische behandeling een minder intensief traject volgen door middel van een ambulante behandeling gedurende 18 weken met een frequentie van 2 individuele gesprekken (75 minuten per gesprek) en 1 groepsessie (90 minuten) per week.'

Villa Ramadas geeft – na een algemene beschrijving van de verschillende mogelijkheden voor nazorg – aan dat in het geval van verzekerde is gekozen voor 18 weken, groeps- en individuele sessies. Wat ontbreekt is informatie over hoe, vanuit welke locatie en door wie deze ambulante nazorg wordt vormgegeven, waardoor deze nazorg op de inhoud lastig te beoordelen is.

Het Zorginstituut is op grond van het voorgaande van oordeel dat het behandelplan van Villa Ramadas niet in overeenstemming is met de zorgstandaard voor wat betreft therapeutisch proefverlof. Verder blijkt uit het behandelplan onvoldoende duidelijk hoe de ambulante nazorg wordt vormgegeven. De behandeling voldoet daarom niet aan de geldende richtlijnen.

Conclusie

De behandeling van verzekerde bij Villa Ramadas voldoet – wegens het ontbreken van therapeutisch proefverlof als essentieel onderdeel van de behandeling – niet aan de stand van de wetenschap en praktijk. In hoeverre de nazorg voldoet aan de zorgstandaard is vanwege het ontbreken van informatie niet goed te beoordelen.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Een klinische behandeling in Villa Ramadas in Portugal in verband met de verslavingsproblematiek van verzekerde maakt geen onderdeel uit van het basispakket. Verzekerde kan daarom geen aanspraak maken op vergoeding van de behandeling ten laste van de basisverzekering.